

Відновлення земель і розвиток альтернативної енергетики: що пропонує законопроект №12058

Нова законодавча ініціатива викликала діаметрально різну реакцію фахівців та активістів.

Комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики отримав на розгляд проект Закону №12058 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо відновлення деградованих земель, стимулювання вирощування енергетичних рослин та виробництва альтернативного біопалива".

ЕкоПолітика розбиралася, які зміни щодо використання сільськогосподарських земель у нього закладені, чи є схожа практика у світі та які застереги щодо цього документу є у фахівців.

Що нового

Законопроект №12058 переслідує одразу декілька цілей:

відновлення деградованих земель;

створення умов для інтенсивного вирощування енергетичних рослин, які потім будуть використані для виробництва біопалива;

збереження площ під сільськогосподарськими культурами.

Для цього у документі заготовці пропонують низку суттєвих змін у сфері землекористування та охорони земель:

1. Встановлення мінімального строку оренди земельної ділянки для деградованих і малопродуктивних сільськогосподарських угідь у разі вирощування на них енергетичних рослин – не менше 10 років. Це дозволить забезпечити довгострокове планування та ефективне використання таких земель.

Георгій Гелетука, голова правління Біоенергетичної асоціації України, зауважує, що його організація підтримує даний законопроект, але вважає, що мінімальний строк оренди має бути збільшений – мінімум до 20, а краще до 25 років.

"Термін у 10 років може стати перешкодою для інвестування, оскільки вирощування енергетичних рослин, таких, наприклад, як верба, потребує більшого часу, або бути економічно вигідним", – говорить він.

2. Оновлення порядку консервації земель, який включатиме можливість вирощування енергетичних рослин як один із методів відновлення ґрунтів.

3. Використання деградованих та забруднених земель для вирощування олійних культур, які надалі будуть використовуватися не для отримання харчових продуктів (компонентів до них), а

для виробництва біопалива (біоетанол, біодизель).

4. Введення чіткого визначення "деградованих земель" для уникнення різного трактування.

5. Внесення у понятійний апарат Закону України «Про альтернативні види палива» визначення енергетичних рослин тощо.

Георгій Гелетука розповів, що два подібних законопроекти вже розроблялися депутатами, але вони так і не дійшли до розгляду у комітеті.

Досвід інших країн

За словами експерта, досвід вирощування енергетичних культур на забруднених внаслідок бойових дій землях вже має Хорватія. Для отримання біопалива тут успішно вирощують міскантус – багаторічну трав'янисту рослину з родини злакових.

Крім цього, голова Біоенергетичної асоціації зауважив, що біопаливо, отримане з енергетичних рослин, вирощених на забруднених та деградованих землях підпадає під поняття "передове біопаливо" ("advanced biofuel") Директиви Євросоюзу RED III (The Renewable Energy Directive), зазначене у Додатку IX.

Хто виступив проти

Водночас активісти Української природоохоронної групи (УПГ) висловилися різко негативно у відношенні проекту Закону №12058. Вони назвали 6 аргументів проти цього документу:

1. Положення законопроекту суперечать головній ідеї консервації, а саме припиненню розорювання земель і відновлення їх до вигляду природних екосистем.

2. Члени УПГ вважають його узаконенням незаконного використання земель, які підлягають консервації, щоб мати можливість легально вирощувати соняшник чи ріпак там, де це зараз є нелегальним.

3. Активісти розповіли, що енергетичні та олійні культури найбільше виснажують ґрунт і призводять до ерозії.

4. Вони поставили питання, куди подінуться шкідливі речовини, поглинуті рослинами із забруднених внаслідок військових дій земель.

"Самі ж автори законопроекту пишуть, що вирощування енергетичних рослин на техногенно забруднених землях дозволить очистити ґрунт. А куди далі подінеться те, що увібрали ці енергетичні рослини, якщо з них зро-

блять, наприклад, пелети?"

Георгій Гелетука стверджує, що отриманий з енергетичних рослин біогаз не міститиме шкідливих домішок, а зброжений осад із важкими металами повернеться назад на земельну ділянку, на якій ці рослини були вирощені.

5. Особливі умови для вирощування цих культур.

"Мінімальний строк оренди земель має бути 10 років, ціна оренди – найнижчою з можливих, і на додачу ще й субсидії від держави", – говорять в УПГ.

6. Як останній аргумент, активісти нагадали, що про потребу консервації земель пишуть не тільки екологи, але й вчені-агрономи з Академії аграрних наук України.

"Купа державних стратегій, законів, міжнародних зобов'язань вимагають збільшувати площу пасовищ і сіножатей. Саме консервація земель таким чином є найбільш науково обґрунтованою", – впевнені вони.

Джерело: Екополітика

Астероїди, названі на честь 4 черниць, які малювали небо

Чотири італійські черниці, які каталогізували майже півмільйона небесних тіл, тепер мають свої імена викарбувані на небі. Кожна з сестер, із спільноти сестер Марії Бамбіни (Suore di Maria Bambina), тепер має астероїд, названий на її честь, приєднавшись до довгого списку релігійних астрономів, переважно єзуїтів, які отримали таку честь. Кончетта Фінарді (1896-1975), Луїджа Панчері (1893-1982), Емілія Пон-

зоні (1883-1950), Регіна Коломбо (1885-1953).

Команда з чотирьох черниць була зібрана в 1909 році священником-єзуїтом о.Джоном Хагеном, який очолював обсерваторію Джорджтаунського університету. Вони почали свою астрономічну роботу в 1910 році, але до 1921 року команда зафіксувала яскравість і положення 481 215 небесних тіл. Їхні відкриття були

настільки масштабними, що для публікації знадобився 10-томний каталог.

Тепер їхні астероїди офіційно називаються «(709193) Кончетта-Фінарді», «(714305) Панчері», «(627981) Понзоні» та «(634659) Коломбо».

Довідка:

Присвоєння імені астероїду

складається з багатьох етапів, починаючи зі спостереження за одним і тим же небесним тілом протягом двох послідовних ночей. Потім його можна надіслати до Центру малих планет IAU, який видає тимчасовий ідентифікаційний номер. Номер не стає постійним, доки не буде підтверджено, що це нове відкриття, і не буде визначено його точну орбіту.

Однак називати тіло не пер-

шою особою, яка виявила його, а тим, хто надав дані для розрахунку його орбіти.

Aleteia

Екологічне спустошення від війни: проблеми, які будуть вирішуватись поколіннями

На жаль, вплив на довкілля в багатьох війнах використовується як безпосередня зброя, руйнівні наслідки якої надзвичайні та довготривалі.

Лісові пожежі. Значне збільшення викидів CO₂ від вибухів та роботи важкої техніки. Хімічні викиди, спричинені обстрілами промислових об'єктів. Загроза радіаційних аварій. Втрата та забруднення водних ресурсів. Усі ці злочинні дії росії в Україні проти природи мають три компоненти екоциду. Тобто такого впливу на атмосферу, біосферу, гідросферу тощо, що спричинив значні зміни в їхній структурі із серйозними наслідками для власне довкілля й людини.

Три компоненти екоциду: 1 - широкомасштабні та довготривалі наслідки; 2- порушення обов'язань перед міжнародною

спільнотою, 3 - заподіяння шкоди життєвим інтересам нинішнього і майбутнього поколінь

З початку повномасштабної війни в Україні, згідно з даними Міністерства захисту довкілля в додатку «Екозагроза», на кінець липня 2024 року зафіксовано понад 5 тисяч злочинів проти довкілля. Збитки від них становлять більш ніж 2,5 трильйони гривень (56 мільярдів доларів).

Насправді ж реальну шкоду для довкілля ми зможемо оцінити після завершення війни. І вона не вимірюється лише в грошовому еквіваленті. Проте ми вже зараз маємо усвідомлювати – наслідки будуть відчутними ще не одне покоління. Відчутними не лише для українців, а й для всього світу.

А щоб розв'язати деякі екологічні проблеми, спричинені воєн-

ними діями, навіть за наявності величезних бюджетів, знадобляться сотні років. Частина змін вже безповоротні. Усе, що можливо зробити в деяких патових ситуаціях для екології – лише зменшити негативний вплив на довкілля.

Для порівняння: сума дорівнює дворічному бюджету України в мирний час. Або 10-річним бюджетам всесвітньої організації ООН

У теперішній ситуації Україні вкрай необхідна підтримка світової спільноти, щоб зупинити росію та притягнути агресора до міжнародно-правової відповідальності за скоєні злочини проти довкілля.

Наразі вкрай важливо фіксувати та документувати прояви екоциду в Україні, щоб використати факти злочинів проти довкілля для того, щоб обчислити

завдані збитки, а також для розслідування Міжнародного кримінального суду.

Масштаби знищення українських лісів

Тисячі гектарів українського лісу можуть вигорати від пожеж та обстрілів за один день. І такі дні, на жаль, не рідкість. Сотні тисяч окуповані та заміновані, загалом же війною охоплено мільйони гектарів.

За даними Рахункової палати України, станом на кінець 2022 року в державі вже постраждало від окупації та бойових дій 3 мільйони гектарів лісів (3 мільйони гектарів було окуповано військами рф). Це становить майже третину лісового фонду країни – до початку вторгнення офіційна площа лісів сягала 10,4 мільйона гектарів. 2,2 мільйона гектарів на сьогодні звільнено. Велика кількість цих територій замінована та

потребує відновлення. Понад 850 тисяч гектарів залишаються окупованими. Ще приблизно 60 тисяч гектарів лісу було затоплено внаслідок підриву Каховської ГЕС.

Значна частина навіть поверненого під контроль України лісу, приблизно 700 тисяч гектарів лишаються замінованими. Станом на зараз, розміновано лише орієнтовно 70 тисяч гектарів. Частина деокупованих лісів знищена пожежами, частина складається з пошкоджених уламками та вибухами зламаних дерев.

Сам алгоритм відновлення лісів непростий та потребує великої кількості ресурсів і часу. Після того, як територія опиняється в безпечній зоні, проводяться роботи з розмінування. Здебільшого очищення лісів від вибухонебезпечних предметів відбувається ручними засобами.

Держава поки не виділяє гроші на гуманітарне розмінування, тому його проводять за кошти іноземних донорів. Вартість повного гуманітарного розмінування України поррахувати важко. ЗМІ пишуть про 400–900 мільярдів доларів.

Ліси природного походження мають більше шансів на самовідновлення, пристосовуючись до змін в екосистемі. Для штучних лісів, особливо хвойних, наслідки пожеж можуть бути фатальними. В умовах зміни клімату самовідновлення не завжди можливе, і великі території можуть роками лишатись не залісненими, тож відновлення штучного лісу буде тривалішим і потребує значно більше зусиль.

Починати потрібно з нуля й тільки після робіт з розмінування. Заліснення ускладнюється й змінами клімату: опади зменшилися, вітри посилюються, температура повітря піднімається.

Ліси мають прямий вплив на якість повітря та клімат

Україна й світ перенасичуються вуглекислим газом, отруюючи живі організми та суттєво впливаючи на клімат (парниковий ефект). Загроза здається незначною, але її вплив ми відчуваємо вже зараз. І він буде прогресувати, це один із незворотних процесів.

Ось деякі розрахунки:

1 доросле дерево поглинає 50–150 кілограмів CO₂ на рік (беремо середній показник 100 кілограмів)

В 1 гектарі лісу росте 300–400 дерев (беремо середній показник 350 дерев на 1 гектар)

= 1 гектар лісу поглинає 35 тонн CO₂ на рік

Розрахунок впливу дерев на очищення

Візьмемо велику пожежу на 3 тисячі гектарів погорілих дерев за день. Отримуємо 105 000 тонн непоглинутого CO₂ за рік. Якщо помножити кількість років, за які виросте доросле дерево (приблизно 30), то отримуємо шкоду для планети, яка становить 3 мільйони 150 тисяч тонн лише за один день пожежі на 3 тисячах гектарів.

Тільки в національному парку «Святі Гори» згоріло понад 9500 гектарів. Як наслідок, 9 мільйонів тонн CO₂ не будуть поглинуті цими лісами.

Наприклад, за даними Національного кадастру антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів в Україні, у 2021 році викиди парникових газів склали 341,5 мільйона тонн CO₂-екв.

Якість повітря та вплив війни на клімат і світові антикарбонів програми

За даними Міндовкілля, станом на 6 травня 2024 року, загальна оцінка парникових газів, пов'язаних зі збройною агресією росії проти України становить 150 мільйонів тонн CO₂-екв.

Для порівняння в 2023 році всім країнам Європейського Союзу в рамках антикарбонів програм вдалося скоротити свої викиди приблизно на 5% (якщо співставляти з 2022 роком), що становить орієнтовно 175 мільйонів тонн (показник дуже близький до рівня викидів CO₂ внаслідок війни в Україні).

Об'єм викидів CO₂ країнам ЄС вдається скорочувати завдяки відповідним ініціативам і законам, які включають податкові, ринкові та регуляторні інструменти стимулювання скорочення викидів CO₂. Про це пише Reuters із посиланням на дані Eurostat.

При цьому в світі в 2023 році викиди вуглекислого газу від спалювання викопного палива зросли приблизно до 37 мільярдів тонн (де 5% це війна росії в Україні).

Масштабність екологічної катастрофи, спричиненої військовими діями, ілюструють дані щодо додаткових викидів парникових газів.

Викиди парникових газів не лише впливають на локальне довкілля, але й сприяють глобальному потеплінню, посилюючи кліматичні зміни на всій планеті. Вуглекислий газ і продукти горіння є головним чинником, який впливає на створення парникового ефекту.

Парниковий ефект – це підвищення температури земної поверхні в результаті нагрівання нижньої атмосфери внаслідок накопичення парникових газів. Він призводить до незворотних наслідків, таких як зміна клімату та глобальне потепління.

Можливо, літня аномальна спека вже є результатом значного підвищення викидів на нашій території.

Війна прискорює процес деградації ґрунту

Водночас внаслідок військових дій відбувається механічне, фізичне та хімічне руйнування ґрунту. Будівництво окопів, пересування важкої техніки, вирви від розірваних снарядів, хімічні та токсичні речовини, що потрапляють до ґрунту, радіоактивний та тепловий вплив порушують структуру та функції землі.

Забруднює довкілля і вся хімічна складова снарядів. Частина забруднює повітря, щось надходить у ґрунт та вимивається водою, потрапляючи до наземних та підземних вод. Так земля фактично просочується важкими металами. Внаслідок окиснення вибухівки в повітрі, ґрунті та воді опиняються сполуки сірки й азоту. Щойно починають іти дощі, сірка об'єднується з водою і може сформувати сірчану кислоту. Вона випалює все, коли поєднується з іншими компонентами.

Показником здорового ґрунту є наявність у ньому мільярдів мікроорганізмів. Їхня кількість у досліджуваних ґрунтах з місць ведення бойових дій вимірюється лише десятками тисяч. Наслідком таких змін є зниження родючості української землі. Приміром, за деякими даними, землі Херсонської та Миколаївської області втратили родючість до 40%.

Деградація ґрунту – це не лише українська проблема, це виклик міжнародного значення. Планета втрачає десятки мільярдів тонн родючих ґрунтів щорічно. Якщо така тенденція зберігатиметься, вже за чверть століття деградація ґрунтів у світі може становити 95%.

Від ґрунту залежить і якість харчових продуктів. Деякі поля стають непридатними для вирощування органічної продукції. Не обов'язково на їхньому місці мають вестися бойові дії – навіть проліт ракети й викиди токсичного палива отруюють землю й живі організми. Це прямо впливає на економіку країни, статус аграрної держави та експорт продукції.

Стан водних ресурсів і наслідки підриву Каховської ГЕС

Окрім замінованих ґрунтів, спалених лісів і забрудненого повітря, отруюються й водні ресурси.

Внаслідок воєнних дій було пошкоджено нафтохвища, що призвело до забруднення води. Снаряди, військова техніка, хімічні речовини, що потрапили до річок, тривалий час розкладати-

муться у водоймі.

Продукти розкладання погіршуватимуть якість питної води. Адаже 80% питної води в Україні отримують з поверхневих водойм. Зокрема річка Дніпро є найбільшим джерелом водопостачання для українців.

Нікуди не зникає і небезпека від морських мін.

Кричущим актом екоциду став підриу греблі Каховської ГЕС. Окрім водозабезпечення, водосховище виконувало багато інших функцій. Втрату 14 мільйонів кубів ми відчуємо через зміни ландшафту, вплив на енергосистему та виклики для промисловості.

14 мільйонів кубів води = споживання всього світу протягом 2 днів

Людина не встановлює кордонів довкіллю, глобально від злочинних дій росії страждає екосистема. Внаслідок підриву Каховської ГЕС щонайменше 150 тонн нафтопродуктів потрапили в Дніпро, а після й у Чорне море.

На узбережжях України, а також Болгарії та Туреччини було зафіксовано 1000 смертей дельфінів і понад 120 смертей китоподібних.

Висновок

Військові дії прискорюють зміни клімату, і ми не можемо відкидати фактор впливу на довкілля як другорядний. Наслідки, перед якими постане світ в результаті змін в екосистемі, вимагають уваги та дій на міжнародному рівні. Відповідальність за них не лише на країні-агресорі, а й на міжнародній спільноті.

Екологія – тиха жертва війни, яка часто залишається поза увагою через інші негайні проблеми, такі як втрати людей, руйнування та окупація територій. Ми повинні усвідомлювати, що екологічна проблема після війни буде значною.

Коли екоцид включає як основний міжнародний злочин до Римського статуту, це стане важливим кроком для того, щоб забезпечити відповідальність за зниження якості життя на планеті. Прокурори та міжнародні правові організації мають відігравати ключову роль у цьому процесі, щоб гарантувати справедливість і забезпечити захист глобальних ресурсів для майбутніх поколінь.

Важливим інструментом, який

має запустити новий механізм захисту довкілля, стане й Екологічний договір для України, розроблений Міжнародною робочою групою щодо екологічних наслідків війни.

Робоча група разом із українськими органами влади та неурядовими організаціями створила системний документ. Це 50 рекомендацій для України та світової спільноти, які втілюють уніфікований підхід до оцінки впливу російської війни в Україні на довкілля, визначають підходи до компенсації за заподіяну шкоду, а також пропозиції щодо «зеленого» відновлення.

В парламенті також створено об'єднання з народних депутатів, які мають готувати та ухвалювати необхідні законопроекти, постанови та спільні міжнародні резолюції з цієї тематики. А також наголошувати на цій проблемі на міжнародних майданчиках і серед профільних всесвітніх організацій.

Щодня у важких боях Україна виборює право жити на рідній землі. Визнання злочинів росії на міжнародному рівні є важливим для нашої країни та світу, зокрема злочинів проти довкілля.

Визнання екоциду дозволить сформувати міжнародну правову базу та запровадити міжнародне судочинство, щоб притягнути до відповідальності країну-агресора.

Володіючи повною інформацією та залучаючи провідних світових експертів, можна створити ефективний план з відновлення природних ресурсів. Для цього спершу необхідно отримати чітке уявлення про поточний стан наших екосистем. Це передбачає проведення всебічних досліджень і фіксацію екологічних злочинів.

І доки Україна впроваджує збір даних про екологічні наслідки війни, на міжнародному рівні мають запрацювати регуляторні інституції, які дозволяють розпочати перший розгляд щодо екоциду.

Джерело: Українська правда

Фото

Природоохоронну спадщину митрополита Шептицького презентували на Форумі видавців

4 жовтня, в рамках Форуму видавців 2024 у Львові відбулась презентація природоохоронної діяльності Праведного Митрополита Андрея Шептицького на основі Церковно-екологічного календаря 2025 р., виданого Бюро УГКЦ з питань екології.

Захід на Святоюрській горі розпочався спільною молитвою та благословенням преосвященнішого владика Володимира (Груци), єпископа-помічника Львівської архієпархії УГКЦ, який у вітальному слові наголосив на важливості бути добрими господарями Божого створіння на зразок митрополита Андрея Шептицького.

Професор Володимир Шере-

мета, керівник Бюро УГКЦ з питань екології привітав учасників презентації з Днем святого Франциска з Асичу, покровителя екологів та усіх, хто піклується про захист та збереження Божого створіння. Очільник Екобюро розповів про мету та змістовне наповнення Церковно-екологічного календаря – 2025, присвяченого популяризації природоохоронної діяльності Праведного Митрополита Андрея Шептицького, яка значно випереджала час і є нині гідним зразком для наслідування не лише в Українській Церкві та суспільстві, але, без сумніву, також і у всесвітньому контексті.

«На зразок святого Франциска з Асичу, все життя владика Ан-

дрея було пісню-гімном прослави нашого Творця і Спасителя: вчення про Бога Творця і про християнську відповідальність за світ природи, просвітницька діяльність еко-патріотичного спрямування, заснування заповідників, охорона вікових дерев, екологічно орієнтоване господарювання, стали лісовпорядкування, – все це далеко неповний перелік діл прослави Бога й служіння ближнім», – констатував очільник Екобюро УГКЦ, а також висловив сподівання, – «що презентоване видання спонукатиме поставити питання і шукати на основі життєвого прикладу Праведного Митрополита свою особисту відповідь про значення християнської віри, патріотизму та любові до рідного краю для

наближення Перемоги і збереження створеного Богом світу в умовах повномасштабної війни та сучасних екосоціальних викликів».

Отець Сергій Довба, референт Бюро УГКЦ з питань екології у Львівській архієпархії більш детально розповів про різноманітні екосоціальні ініціативи владика Андрея Шептицького, які були дієвою відповіддю на тогочасні екологічні та соціальні виклики. В особливий спосіб Праведний Митрополит протиставив масовій вирубці карпатських лісів та негуманному поводженню з тваринами. Отець Сергій констатував, що екологічно орієнтоване господарювання на церковних землях, відкривало також додаткові

можливості для подолання тогочасних викликів бідності та благодійної допомоги потребуючим.

Пані Ганна Башта, в. о. директора Департаменту екології та природних ресурсів Львівської обласної державної адміністрації, високо оцінила природоохоронну діяльність Праведного владика Андрея, наголосила на важливості екологічного служіння Церкви в контексті сучасних екологічних викликів, а також висловила сподівання, що Церковно-екологічний календар – 2025 стане гідним зняряддям для плекання екологічної свідомості та відповідальності в українському суспільстві.

Святий Франциск – взірець «самобутнього і глибокого пошанування цілісності Божого створіння»

4 жовтня Церква вшановує святого Франциска з Асичу – покровителя захисників природи та всього створіння Божого. Все його життя стало свідченням жертвенної та милосердної Божої любові стосовно всіх, хто її найбільше потребує.

В 1979 р. Папа Іван Павло проголосив св. Франциска з Асичу небесним покровителем захисників природи (див. Апостольський лист Inter Sanctos: AAS 71, 1979, 1509-1510). Згідно із вченням Святішого Отця, св. Франциск «дає християнам приклад самобутнього і глибокого пошанування цілісності створіння. Як приятель бідних, якого любили Божі створіння, св. Франциск закликав все створіння – тварин, рослин, сили природи, навіть братів Сонця і Місяця, вшановувати Бога і славити Його. Франциск з Асичу подає нам переконливий доказ того, що коли ми є в мирі з Богом, то можемо себе краще посвятити побудові миру зі всім створінням, який є невід-

дільним від миру між всіма людьми».

Пропонуємо історії про святого Франциска, які допоможуть, під час катехизації, збагнути і плекати надалі дбайливе ставлення до Божого створіння – природи. Історії написані Томою Челанським у XIII ст., розповідають про взаємовідношення між святим і навколишнім світом.

Св. Франциск проповідує птахам

Франциск і його товариші їхали через долину Сполетто, біля міста Беванья. Франциск побачив велику кількість птахів усіх різновидів: голубів, ворон і багатьох інших. Франциск залишив своїх друзів на шляху і підійшов до птахів. Він привітав їх і думав, що вони злетять у повітря, але птахи не рухалися. Він сказав їм: «Мої брати і сестри птахи. Ви повинні хвалити свого Творця і завжди любити Його: Він дав вам пір'я для одягу, крила, щоб літати, і все необхідне. Саме Бог зробив вас

шляхетними серед інших істот і дозволив вам літати в чистім повітрі. Ви одержуєте керівництво Бога і його захист». Птахи розкрили свої крила, чудесним способом хвалячи Бога, відповідно до їх природи. Тоді Франциск благословив їх і вони відлетіли.

Св. Франциск, кролик і риба

Один раз брат приніс кролика, що попався в пастку, до св. Франциска. Франциск порадив кроликові бути обережнішим і відпустив його в ліс. Кролик повернувся і стрибнув на коліна до святого. Тоді Франциск відніс його в ліс, але кролик знову повернувся. Святий попросив своїх братів віднести його далеко в ліс, щоб той не міг більше повернутись. Так і сталося.

Також риби, відповідно до легенди, корилися Франциску. Усякий раз, коли риба була зловлена, він повертав її у воду. Кілька разів риби затримувалися біля човна, на якому проповідував святий, і не відпливали, поки

Франциск не дозволяв їм.

Св. Франциск і вовк

Це найвідоміша історія про те, як святий приручив вовка, що тероризував людей містечка Губбіо. У той час, як Франциск був у тім місті, він довідався, що в околицях з'явився злий вовк. Він напав і їв не тільки тварин, але й людей. Святий пошкодував людей і вирішив вийти на зустріч до вовка. Селяни трішки супроводжували святого за міськими стінами, але через якийсь час вони упали духом і сказали, що не будуть йти далі.

Раптово Франциск і його товариші побачили вовка, що вибіг з лісу, злісно скалячи на них зуби. Франциск зробив хресне знамення і вовк зупинився. «Брате Вовче, – сказав Франциск, – я хочу, щоб ти жив у мирі з людьми. Вони більше не будуть тебе торкати і ти не повинен їм більше шкодити». Вовк киваючи головою. Як підтвердження обіцянки святий подав свою руку вовку, а

той подав йому свою лапу. Тоді вовк лагідно пішов за Франциском в місто. Коли вони прийшли в місто, Франциск у своїй промові запропонував городянам мир від імені вовка. Вони у свою чергу обіцяли годувати вовка. З того часу люди зберігали обіцянку.

Художники часто зображують Франциска в оточенні тварин, птахів і квітів, начебто вони усі становлять одну щасливу родину.

Історії: Францисканський Орден (Менші Брати)

Розширена відповідальність виробника або РВВ: що це таке та чи працює в Україні

Один із дієвих інструментів у сфері управління відходами й досі не функціонує належним чином.

Формальність у впровадженні державної політики щодо розширеної відповідальності виробника, недостатня нормативно-правова база, відсутність чітких та зрозумілих правил для гравців ринку обумовлюють перенесення операцій зі збору та обробки відпрацьованої продукції до тіньового сектору української економіки.

На проблему з впровадженням РВВ в Україні звернули увагу в Асоціації професіоналів довілля (РАЕВ).

Її спеціалісти зауважили, що на даний час розширена відповідальність виробника лише рамково вказана у Законі України «Про управління відходами» й підхід держави до даного питання наразі є суто формальним.

Щоб розібратися у суті концепції, яка є новою для України, давайте з'ясуємо що таке РВВ, коли ця концепція виникла та які цілі її впровадження.

Що таке розширена відповідальність виробника (РВВ)

Стаття 1 євроінтеграційного закону № 2320-ІХ «Про управління відходами», який набрав чинності 9 липня минулого року, містить таке визначення РВВ: «Розширена відповідальність виробника – це комплекс економічних, фінансових, адміністративних та організаційних заходів для забезпечення відповідальності виробників певних видів продукції за управління стадією відходів у життєвому циклі продукції».

Якщо говорити простими словами, це інструмент управління відходами, який полягає у тому, що виробники відповідають за свою продукцію навіть після того, як продукція була використана, відслужила свій термін або стала не потрібною споживачеві.

Ця відповідальність включає зокрема збір, сортування та підготовку продукції для подальшої

переробки чи відновлення.

Стаття 10 того ж закону встановлює РВВ для виробників продукції, у результаті споживання/використання якої утворюються відходи:

упаковки;
електричного та електронного обладнання;
батареї і акумуляторів;
транспортних засобів, знятих з експлуатації;
мастил (олив);
шин;
текстилю.

Зверніть увагу, що РВВ стосується також і упаковки товарів. Усі ланки виробництва та збуту упаковки (як виробники, так і імпортери та ритейлери) беруть на себе частину відповідальності за вплив упаковки на довкілля.

Це стосується як процесів виготовлення упаковки, так і її ліквідації після використання. Таким чином, виробники беруть на себе відповідальність вже на етапі розробки своєї продукції та її упаковки для того, аби надалі мінімізувати вплив на навколишнє середовище від її використання і переробки.

Які цілі запровадження РВВ

Забезпечення стимулів для використання більш екологічних рішень при створенні продукції.

Сприяння роздільному збору відходів та їх переробці.

Зменшення рівня захоронення відходів на полігонах та розвинення каналів переробки та відновлення.

Створення нових методів переробки та поширення їх у суспільстві.

Коли виникла концепція розширеної відповідальності виробника

Політику розширеної відповідальності виробника вперше почали застосовувати на початку 90-х у деяких країнах Європейського Союзу. Насамперед вона стосувалася відходів упаковки. Пізніше така практика поширилася іншими країнами ЄС та за його межами.

Застосування РВВ допомогло

значно підвищити показники переробки відходів та досягнути значної економії державних витрат у сфері поводження з ними. Спеціалісти стверджують, що впровадження розширеної відповідальності виробника допомогло зробити сферу управління відходами незалежною від макроекономічних коливань і державних фінансів.

На сьогодні, в Європі 30 країн імплементували РВВ у своє законодавство та встановили галузеві організації розширеної відповідальності виробника (ОРВВ).

Які підзаконні акти в Україні регулюють РВВ

Станом на сьогодні, з 7 категорій виробників, для яких передбачена РВВ, Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України законопроекти розроблялися тільки для двох:

Проект Закону № 10066 від 18.09.2023 р. «Про упаковку та відходи упаковки» наразі перебуває на ознайомленні в профільному комітеті.

Проект Закону №2350 від 30.10.2019 р. «Про відходи електричного та електронного обладнання» на цей час знятий з розгляду. Жоден інший проект щодо цієї сфери регулювання наразі не зареєстрований.

Щодо відходів транспортних засобів, знятих з експлуатації, шин, текстилю відповідні проекти взагалі не розроблялись.

Як працює розширена відповідальність виробника в Україні

Експерти Асоціації РАЕВ проаналізували, як застосовуються положення РВВ на прикладі поводження з відпрацьованими мастилами (оливами). Вони розповіли, що ця сфера регулюється постановою Кабінету міністрів України від 17 грудня 2012 р. № 1221 «Деякі питання збирання, перевезення, зберігання, оброблення (перероблення), утилізації та/або знешкодження відпрацьованих мастил (олив)».

Спеціалісти з'ясували, що низка вимог цієї постанови просто не працюють:

Державна фіскальна служба та Державна екологічна інспекція не забезпечили постійний обмін інформацією про обсяги продажу імпортованих та/або вироблених мастил (олив) на території України, їх обігу, збирання та оброблення (перероблення), утилізації та/або знешкодження.

З 2018 року скасовані контролюючі повноваження Державної екологічної інспекції у пунктах пропуску через державний кордон, а також у зоні діяльності митниць призначення та відправлення, тобто вона не може повноцінно виконувати свої функції, покладені на неї цією постановою.

З 2018 року так і не реалізована ініціатива Міндовкілля по запровадженню експериментального проекту щодо регулювання збору, перевезення, зберігання, перероблення, утилізації та знешкодження відпрацьованих мастил (олив). Він передбачав введення в дію на період з 01.09.2018 до 31.12.2019 року Тимчасового порядку, який би упорядкував чинну систему поводження з відпрацьованими мастилами (оливами), а також створив умови для легалізації операцій з небезпечними відходами, які відбуваються у тіньовому секторі економіки.

Які проблеми бачать фахівці у реалізації розширеної відповідальності виробника

У РАЕВ перерахували наступні складнощі:

Уповноважені центральні органи влади не реалізують профільну державну політику. Внаслідок цього держава не володіє об'єктивними макроекономічними показниками й не формує адекватну економічну політику.

Нівелюється національне виробництво. На даному прикладі – це пункти збору, перевізники, оброблювачі відпрацьованих мастил. Не формується необхідна інфраструктура, у т.ч. соціальна.

Формалізм в державному регулюванні деформує свідомість на всіх рівнях – від підприємця

до державного службовця та простого споживача.

Джерело: Екополітика

Повідомлення про намір отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин

Повідомлення про намір отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин

Повне та скорочене найменування суб'єкта господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю «СТОЛИЧНИЙ МЛИН» /ТОВ «СТОЛИЧНИЙ МЛИН». Код за ЄДРПОУ: 37175801. Місцезнаходження суб'єкта господарювання, контактний номер телефону, адреса електронної пошти: м. Київ, Подільський р-н, вул. Межигірська, 81, тел. (093) 238-05-95, e-mail: o.terletskyi@smlyn.com. Місцезнаходження об'єкта/промислового майданчика: м. Київ, Подільський р-н, вул. Межигірська, 81.

Мета отримання дозволу на викиди: отримання дозволу на викиди для існуючого об'єкта II групи. Відомості про наявність висновку з ОВД: підприємству не потрібно проходити процедуру оцінки впливу на довкілля. Загальний опис об'єкта: Основний вид економічної діяльності - виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості. Джерелами викидів є наступне обладнання: технологічне обладнання елеватору (дж.1-16,18-20), ремонтна дільниця (дж.17), місце заправки та депо тепловозів (дж.21,22), обладнання для очистки зерна (дж.23-30,50,51), обладнання для виго-

товлення і зберігання борошна (дж.31-48), цех готової продукції (дж.49), деревообробна дільниця (дж.52), валконарізна майстерня (дж.53), дільниця зварювання (дж.54,55), механічна майстерня (дж.56), дільниця матування валків (дж.57), акумуляторна (дж.58). Відомості щодо видів та обсягів викидів (т/рік): суспендовані тверді частинки недиференційовані за складом-9,57325; вуглеводні граничні-0,00006; діоксид азоту-0,17; оксид вуглецю-0,198; діоксид сірки-0,002; НМЛОС-0,011; оксид азоту-0,001; метан-0,001; вуглецю діоксид-16,381; залізо-0,0532; діоксид мангану-0,00205; кремнію

діоксид-0,00045; титану діоксид-0,00011; триоксид хрому-0,00000002; сірчана кислота-0,064. Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва: не встановлюються, для об'єкта II групи. Перелік заходів щодо скорочення викидів: не передбачені, оскільки відсутні нормативні перевищення викидів. Дотримання виконання природоохоронних заходів щодо скорочення викидів: не передбачено. Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів законодавству: викиди не перевищують затвердженні граничнодопустимі нормативи, а викиди забрудню-

ючих речовин, які не підлягають регулюванню та за якими не здійснюється державний облік, не перевищують гігієнічних нормативів.

З приводу зауважень та пропозицій звертатись до департаменту захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради, за адресою: м. Київ, вул. Турівська, 28, тел. (044) 366-64-10, e-mail: ecology@kyivcity.gov.ua. Строки подання зауважень та пропозицій: 30 календарних днів з дня публікації.

Право на їжу та обов'язок збереження створіння: Святий Престол організовує семінар про продовольчу безпеку

3 нагоди Всесвітнього дня продовольства Постійне представництво Святого Престолу при FAO, IFAD і WFP та Римський форум католицьких неурядових організацій організують науковий семінар, під час якого буде представлено конкретний досвід «Caritas Internationalis» та деяких католицьких неурядових організацій у справі боротьби з голодом у світі.

«Право на харчування: між злиднями та марнотратством. Час діяти» – таку тему має науковий семінар, який Постійне Представництво Святого Престолу при Продовольчій і сільськогосподарській організації ООН (FAO), Міжнародному Фонду сільськогосподарського розвитку (IFAD) та Всесвітній продовольчій програмі (WFP), а також Римський форум католицьких неурядових організацій, організують 10 жовтня 2024 р. у контексті Всесвітнього дня продовольства, який відзначається 16 жовтня і цього року має тему «Право на харчування для кращого життя і майбутнього». Захід відбудеться в Німецькій кімнаті римської штаб-квартири FAO, але за ним

також можна буде стежити через платформу Zoom. Метою зустрічі є осмислення важливості прийняття цілісної точки зору, яка дозволить знайти правильні рішення для виправлення дисбалансу в поточній продовольчій моделі.

Епоха протиріч

«На жаль, – зазначають організатори, – ми живемо в епоху протиріч», коли світ стикається з численними продовольчими кризами в різних регіонах, але в той же час «ми є свідками непропорційного марнотратства і надмірного споживання продовольства». Конфлікти, економічні потрясіння та екстремальні погодні явища «і надалі занурюють мільйони людей у лещата голоду та недоїдання. Це дійсно парадоксально, що в сучасному світі їжі вистачає на всіх, але не всі можуть нею скористатися».

Для того, щоб гарантувати мир і розвиток, що розуміється як покращення умов життя населення, яке страждає від голоду, війни і злиднів, йдеться далі в ко-

мюніке, що оголошує ініціативу, «потрібні не тільки урочисті декларації, але, перш за все, конкретні, рішучі і мудрі дії, спрямовані на підвищення ефективності виробництва, розподілу і справедливого споживання продовольства, як в кількісному, так і в якісному плані». Достатнє і здорове харчування, пояснюють організатори, «є не тільки правом, але й передбачає постійні зусилля і спільну волю до того, щоб раз і назавжди викоринити лихо голоду. Якщо голод існує і зростає в геометричній прогресії з кожним днем, то це тому, що в його основі лежить вірус нечутливості, байдужості і відсутності братерства».

На основі цілісного бачення екології

Організатори семінару хочуть зробити свій внесок у цей процес за допомогою підходу, заснованого на концепції інтегральної екології, яка має вирішальне значення для того, щоб вирішувати глобальні проблеми системно: розглядаючи продовольчу несправедливість не тільки як про-

блему нестачі їжі, але і як проблему справедливості. Таким чином, йдеться про заохочення переосмислити та оновити наші продовольчі системи в перспективі солідарності, долаючи логіку експлуатації створіння і краще спрямовуючи наші зусилля обробляти і оберігати довкілля та його ресурси, щоб гарантувати продовольчу безпеку і рухатися в напрямку достатнього і здорового харчування для всіх.

Приклад конкретного досвіду

Організатори планують зробити це, «розпочавши з короткої теоретичної перспективи», але, перш за все, «зосередившись на багатьох конкретних прикладах, які підкреслюють великі зусилля» католицьких НУО в різних кутках світу, з багатими людяністю ініціативами, спрямованими на забезпечення права на їжу. Це досвід, який показує додану вартість організацій громадянського суспільства, що працюють безпосередньо на місцях і близькі до людей. Своїм практичним досвідом поділяться Caritas Internationalis, New Humanity,

Міжнародна рада католицьких чоловіків Unum - Omnes, Fundación Promoción Social та Всесвітня спілка католицьких жіночих організацій. На завершення Вінченцо Консо, координатор Римського форуму неурядових організацій католицького спрямування, зачитає Маніфест Римського форуму за право на харчування, а підсумки підіб'є монсеньйор Фернандо Чіка Арельяно, Постійний спостерігач Святого Престолу при FAO, IFAD та WFP.

Джерело: Vatican News

ОГОЛОШЕННЯ про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля

Додаток 3 до Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля

Дата: (дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується програмними засобами ведення Реєстру, не зазначається суб'єктом господарювання)

Реєстраційний номер 7373 (реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності)

ОГОЛОШЕННЯ

про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля

Повідомляємо про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, зазначеної у пункті 1 цього оголошення, з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності.

1. Планована діяльність

Планована діяльність полягає у виведенні з експлуатації (ліквідація) об'єкту магістрального газопроводу - існуючої Компресорної станції КС «Задніпровська» (надалі по тексту КС). Місце провадження планованої діяльності – промплощадка КС Задніпровська, яка розташована за межами населених пунктів на землях Світловодської міської громади (колишня Павлівська сільська рада) Олександрійського району Кіровоградської області поблизу с. Павлівка (поштова адреса: 27519, Кіровоградська обл., Олександрійський р-н., с. Павлівка. Діяльність заплановано проводити на земельній ділянці діючої компресорної станції КС Задніпровська з правом постійного користування. Державний акт на право постійного користування земельною ділянкою ЯЯ №162440. Загальна площа земельної ділянки – 18,3909га, з кадастровим номером 3525286900:02:000:7604. Цільове призначення – для обслуговування об'єктів газотранспортної системи. На даний час КС «Задніпровська» не транспортує газ протягом тривалого часу, тому КС утримується в безпечному стані та забезпечується ряд організаційно-технічних заходів, призначених для забезпечення експлуатаційної придатності обладнання. Відповідно, пропонується варіант ліквідації

КС «Задніпровська». Передбачається виконати демонтаж споруд і технологічного

обладнання, розташованих на проммайданчику КС. Перед початком виконання демонтажних робіт, передбачається виконати стравлювання природного газу з внутрішнього простору газопроводів і технологічного обладнання на ГРС. По завершенню виконання демонтажних робіт, поверхня проммайданчика буде очищена від будівельного сміття, спланована за допомогою спецтехніки та озеленена із використанням сумішей багаторічних трав та зелених насаджень.

(загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності (потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо)

2. Суб'єкт господарювання

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ОПЕРАТОР ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ» 42795490

(повне найменування юридичної особи, код згідно з ЄДРПОУ або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, ідентифікаційний код або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті)

Україна, 03065, місто Київ, пр.Гузара Любомира, будинок 44

місцезнаходження юридичної особи або місце провадження діяльності фізичної особи - підприємця (поштовий індекс, адреса), контактний номер телефону)

3. Уповноважений орган, який забезпечує проведення громадського обговорення

Департамент екології та природних ресурсів Кіровоградської обласної державної адміністрації вул. Віктора Чміленка, 84/37, м. Кропивницький, 25000 public@ekolog.kr-admin.gov.ua; ekologkr2019@gmail.com (0522) 32-08-53; +380 66 684 68 37 Гомеюк Ганна Олександрівна - начальник управління дозвільної діяльності, оцінки впливу на довкілля та моніторингу

(найменування уповноваженого органу, місцезнаходження, номер телефону та контактна особа)

4. Процедура прийняття рішення про провадження планованої діяльності та орган, який розглядатиме результати оцінки впливу на довкілля

Висновок з оцінки впливу на довкілля в якому обґрунтовується допустимість провадження планованої діяльності, що видає Департамент екології та природних ресурсів Кіровоградської обласної державної адміністрації відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»

(вид рішення про провадження планованої діяльності, орган, уповноважений його видавати нормативний документ, що передбачає його видачу)

5. Строки, тривалість та порядок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, включаючи інформацію про час і місце усіх запланованих громадських слухань

Тривалість громадського обговорення становить 25 робочих днів з моменту офіційного опублікування цього оголошення (зазначається у назві оголошення) та надання громадськості доступу до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації, визначеної суб'єктом господарювання, що передається для видачі висновку з

оцінки впливу на довкілля.

Протягом усього строку громадського обговорення громадськість має право подавати будь-які зауваження або пропозиції, які, на її думку, стосуються планованої діяльності, без необхідності їх обґрунтування. Зауваження та пропозиції можуть подаватися в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) та усно під час громадських слухань із внесенням до протоколу громадських слухань. Пропозиції, надані після встановленого строку, не розглядаються.

У період воєнного стану в Україні громадські слухання проводяться у режимі відеоконференції, про що зазначається в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля та у звіті про громадське обговорення. Громадські слухання відбудуться

1 Дата та час: 06.11.2024 10:30;
1

Лінк: <https://us05web.zoom.us/j/87176624071?pwd=Pus97nitYa1>

MpmWqbbVXlyjnt4yyV.1; (зазначити дату, час, місце та адресу проведення громадських слухань)

6. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, що забезпечує доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої доступної інформації щодо планованої діяльності

Департамент екології та природних ресурсів Кіровоградської обласної державної адміністрації вул. Віктора Чміленка, 84/37, м. Кропивницький, 25000 public@ekolog.kr-admin.gov.ua; ekologkr2019@gmail.com (0522) 32-08-53; +380 66 684 68 37 Гомеюк Ганна Олександрівна - начальник управління дозвільної діяльності, оцінки впливу на довкілля та моніторингу

(зазначити найменування органу, місцезнаходження, номер телефону та контактну особу)

7. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, до якого надаються зауваження і пропозиції, та строки надання зауважень і пропозицій

Департамент екології та природних ресурсів Кіровоградської обласної державної адміністрації вул. Віктора Чміленка, 84/37, м. Кропивницький, 25000 public@ekolog.kr-admin.gov.ua; ekologkr2019@gmail.com (0522) 32-08-53; +380 66 684 68 37 Гомеюк Ганна Олександрівна - начальник управління дозвільної діяльності, оцінки впливу на довкілля та моніторингу

(зазначити найменування органу, поштову та електронну адресу, номер телефону та контактну особу)

Зауваження і пропозиції приймаються протягом усього строку громадського обговорення, зазначеного в абзаці другому пункту 5 цього оголошення.

8. Наявна екологічна інформація щодо планованої діяльності

Звіт з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності на 253 аркушах.

Звіт з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності з додатками.

(зазначити усі інші матеріали, надані на розгляд громадськості)

Вся необхідна екологічна інформація зазначена у звіті з оцінки впливу на довкілля планова-

ної діяльності.

(зазначити іншу екологічну інформацію, що стосується планованої діяльності)

9. Місце (місця) розміщення звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації (відмінне від приміщення, зазначеного у пункті 6 цього оголошення), а також час, з якого громадськість може ознайомитися з ними

1. ТОВ «Оператор ГТС України», Кременчуцьке ЛВУМГ, 39701, Полтавська обл., Кременчуцький р-н., с. Піщане, вул. Магістральна, буд.1, телефон: +38(0536) 739050, email: KremenchukLVUMG@tsoua.com Контактна особа – Вдовиченко Вікторія Анатоліївна. 2. Звіт з оцінки впливу на довкілля протягом всього терміну громадського обговорення буде розміщений в приміщенні Світловодської міської територіальної громади (Світловодська міська рада) за адресою: 27501, Кіровоградська область, м. Світловодськ, вул. Героїв України, 14. Контактні телефони: 05236-20760, (068) 045 21 55, Поштова адреса inbox1@smvk.kr-admin.gov.ua, Голова: Малицький Андрій Іванович. Дата початку ознайомлення громадськості зі звітом - 17.10.2024

(найменування підприємства, установи, організації, місцезнаходження, дата, з якої громадськість може ознайомитися з документами, контактна особа)

{Додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 824 від 14.09.2020, № 967 від 08.09.2023}

Україна взяла участь у другому засіданні Органу членів Кліматичного клубу в Нью-Йорку: обговорення стратегій декарбонізації та міжнародної співпраці

У Нью-Йорку відбулося друге засідання Органу членів Кліматичного клубу, в якому взяли участь представники 38 країн світу, включно з Україною. Основною темою зустрічі стало обговорення подальших кроків щодо досягнення кліматичних цілей, зокрема індустріальної декарбонізації та міжнародної співпраці.

Заступниця Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Вікторія Киреєва разом з керівницею Команди підтримки відновлення та реформ (КПР) при

Міністерстві Світлою Сушко представили позицію України щодо прискорення декарбонізації промислових секторів та залучення міжнародної технічної та фінансової підтримки для країн, що розвиваються.

«Декарбонізація промисловості — це виклик, але й можливість для України модернізувати економіку та забезпечити стале майбутнє. Попри війну, Україна твердо налаштована продовжувати шлях декарбонізації, спираючись на міжнародну співпрацю

та залучення передових технологій. Тому завдяки партнерству з міжнародними організаціями ми зможемо швидше впроваджувати інновації та зменшувати вплив на клімат», — зазначила Вікторія Киреєва.

Під час засідання відбувся третій стратегічний діалог, присвячений ризикам вуглецевих витоків та їхньому впливу на міжнародну кліматичну політику. Крім того, учасники детально обговорили оновлені дослідження Міжнародного енергетичного агент-

ства (МЕА) та Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), що визначають можливості для прискорення декарбонізації.

Особливу увагу приділили роботі Глобальної платформи пошуку партнерів, яка спрямована на допомогу країнам, що розвиваються, у впровадженні низьковуглецевих технологій через міжнародну підтримку.

Ключовим аспектом обговорення стала Робоча програма

Кліматичного клубу на 2025-2026 роки, яка охоплює фінансові плани та основні напрямки роботи клубу на наступні два роки.

Джерело: Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

У Луцькому екзархаті священникам презентували Церковно-екологічний календар на 2025 рік

8 жовтня 2024 року в монастирі Благовіщення Пресвятої Богородиці оо. Францискан Чину Братів Менших, що знаходиться в Галях Шевченківських на Тернопільщині під час духовних реколекцій для духовенства Луцького екзархату відбулася презентація Церковно-екологічного календаря на 2025 рік.

В цій події взяли участь священники з цілого екзархату, який знаходиться на теренах Волинської та Рівненської областей. Отець Ярослав Пелих, референт Бюро УГКЦ з питань екології Луцького екзархату, представив календар, який виданий Екобюро УГКЦ з нагоди 160 річниці від народження Праведного Митрополита Андрія та присвячений

темі відповідальності за створення Богом світ у світлі вчення та особистого життя й діяльності Шептицького.

Опісля один із присутніх літургійно-богословських редагувальників о. Іван Дутка конкретніше розказав про зміст і наповнення даного видання.

Вкінці презентації о. Ярослав заохотив всіх душпастирів до реалізації церковно-екологічного календаря на своїх парафіях і щоби вони через це заохочували вірних нашої Церкви до патріотизму і любові до рідного краю в теперішніх реаліях та умовах війни, від якої сьогодні тяжко страждає все Боже створіння.

Інформаційна служба Бюро УГКЦ з питань екології